

УДК 369

ББК: 65.27

Мельничук Ю.М.

АНАЛІЗ СТРАХОВИКІВ НА РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

ПВНЗ «Європейський університет»,
Уманська філія,
Міністерство освіти та науки України,
20300, м. Умань, вул. Шевченка, 15-а,
тел.: 0474459018, факс 0474453024,
e-mail: postmaster@uman.e-u.in.ua

Анотація. Стаття присвячена аналізу ринку страхування життя в Україні. Метою дослідження є аналіз фінансового стану лідерів-страховиків з довгострокового страхування життя. У статті розглянуто показники діяльності страховиків, проаналізовано фінансовий стан компаній. Зроблено висновки щодо стану страховика на ринку страхування життя.

У дослідженні використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, які взаємопов'язані між собою та застосовувалися у роботі в логічному та послідовному зв'язку.

Зроблено висновки та запропоновано пропозиції щодо поліпшення фінансового стану страховиків з метою удосконалення страхування життя на сучасному страховому ринку України.

Ключові слова: страхування життя, страхові компанії, страховик, страхувальник, страхова послуга.

Melnichyk Yu.M.

ANALYSIS OF INSURERS ON THE LIFE INSURANCE MARKET IN UKRAINE

«European university», Uman's branch,
Ministry of education and science of Ukraine,
Shevchenko str., 15-a, Uman,
20300, Ukraine,
tel.: 0474459018,
e-mail: postmaster@uman.e-u.in.ua

Abstract. This article is analyzed to the analysis of life insurance market in Ukraine. The study is an analysis of the financial condition of insurers leaders of term life insurance. The article examines the performance of insurers, analyzes the financial condition of companies. The conclusions on the state of the insurer's life insurance market are made.

The study used a set of general and specific methods which are interrelated and used to work in a logical and consistent communication.

The conclusions are made and suggestions for improving the financial condition of insurers to improve life insurance in the modern insurance market of Ukraine are offered.

Keywords: life-insurances, insurance companies, insurer, insures, insurance favor.

Вступ. Ринок страхування життя в Україні перебуває на етапі формування. Основними перешкодами і проблемами його розвитку є нестабільна соціально-економічна ситуація на сучасному етапі та особливість культурно-історичних традицій українського суспільства.

В усіх країнах з розвинутою ринковою економікою страхування життя є найважливішим елементом соціальної системи держави і дає змогу вирішувати соціальні проблеми суспільства, задовольняти потреби юридичних і фізичних осіб у забезпеченні стійких гарантій захисту майнових інтересів, пов'язаних зі здійсненням

різних видів господарської діяльності, збереженням певного рівня добробуту та здоров'я людини. Саме тому, аналіз фінансового стану страховиків з страхування життя може допомогти в прийнятті рішення щодо страхового захисту населення.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз страховиків на страховому ринку України в розрізі страхування життя, що допоможе відобразити реальну ситуацію фінансового стану страховиків.

Результати. Страхуванням життя в Україні займаються біля 50 страхових компаній – як вітчизняних так і іноземних. У сфері страхування життя можна виділити шість суттєвих гравців, кожний з яких за півроку отримує більше 10 млн. грн. страхових внесків. Це "Граве Україна", "МетЛайф", "Гарант-Лайф", "Блакитний Поліс", "ТАС" та "АСКА-Життя".

За офіційними даними Держфінпослуг України станом на 31.12.2015 р. 50 компаній отримали ліцензії на страхування життя, всього ж в країні зареєстровано 368 страховиків, з них 76 – компанії з іноземним капіталом (табл. 1).

Таблиця 1

Частка страховиків з страхування життя в загальній кількості страхових компаній в Україні

Дата	Всього страхових компаній	В т.ч. компанії з страхування життя		Всього страхових компаній з іноземним капіталом	
		кількість	у %	кількість	у %
31.12.2002	338	20	5,9	н.д.	н.д.
31.12.2005	398	55	13,8	58	14,6
31.12.2010	456	67	14,7	76	17,0
31.12.2015	368	50	13,6	74	20,1
Приріст +, -	30	30	х	16	х

*Складено автором на основі [3]

Дані, наведені в таблиці 1 показують, що за період з 2003 по 2010 рр. на Українському страховому ринку запрацювало ще 118 компаній і тому, на початок 2011 р. Держфінпослуг зареєстрував 456 компаній-страховиків. На початок 2003 р. на страховому ринку працювало 20 страхових компаній з страхування життя, це на 47 компаній менше, ніж запрацювало на початок 2011 р. Активно почала збільшуватись кількість страхових компаній з іноземним капіталом. Починаючи з 58 компаній станом на 31.12.2005 р. їх стало 76 – на 31.12.2010 р. За останню п'ятирічку спостерігається спад кількості страхових компаній (рис. 1).

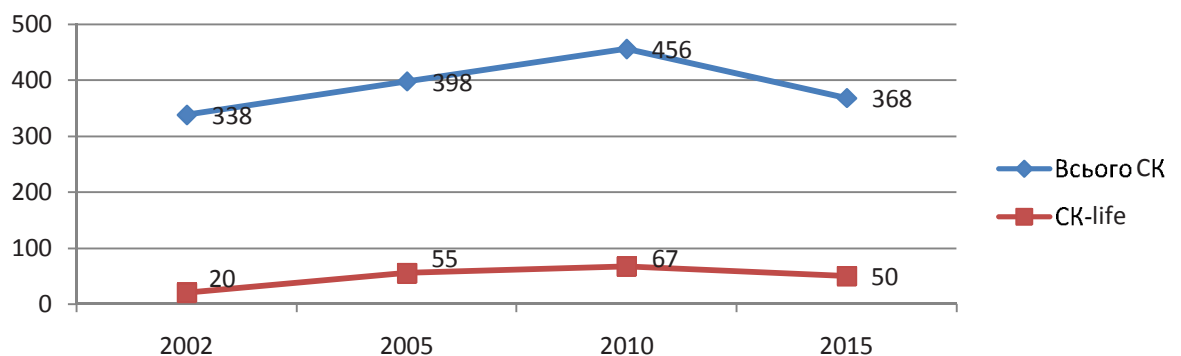

Рис. 1. Динаміка росту кількості страхових компаній в Україні

З 2010 р. по 2015 р. спостерігається суттєвий спад страхових компаній в Україні, проте, компанії з страхування життя зменшилися в кількості 17 компаній.

За умов переходу України до ринкових відносин значно зростає роль якісного та своєчасного аналізу фінансово-економічної діяльності страховика, фінансового забезпечення такої діяльності, пошуку шляхів зміцнення фінансової стабільності та підвищення конкурентоздатності.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового забезпечення страховиків з страхування життя, що має бути спрямоване на систематичне надходження та ефективне використання фінансових ресурсів, на досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів з метою ефективного функціонування страховиків з страхування життя, забезпечення їх інвестиційної діяльності.

Фінансове забезпечення діяльності компанії з страхування життя може бути оцінено за такими показниками, як розмір статутного фонду, гарантійний фонд, власні кошти, страхові премії, коефіцієнти зміни таких показників.

Аналіз фінансового забезпечення страховиків з страхування життя здійснимо за допомогою фінансових показників:

- статутний капітал, як критерій законодавчого обґрунтування створення страхової компанії з страхування життя;
- власний капітал, достатність капіталу забезпечує покриття прийнятих зобов'язань;
- страхові премії, основне джерело фінансового забезпечення страховика, формування резервів та забезпечення інвестиційної діяльності;
- страхові резерви, гарант платоспроможності страховика, що формується за рахунок страхових премій та доходів від інвестування коштів таких резервів;
- активи, узагальнюючий показник фінансового забезпечення компанії.

Для повного аналізу фінансового забезпечення діяльності страховиків з страхування життя здійснимо аналіз допоміжних показників, що допомагають також у аналізі фінансового стану страховика, його платоспроможності та ліквідності, і впливають на прийняття рішення щодо страхування життя (довіра до страховика):

- страхові виплати, показник виконання зобов'язань за договорами страхування життя;
- кількість застрахованих, один з показників довіри до компанії.

Дослідження страхових компаній з страхування життя розпочаті з 2003 р., на той час в Україні діяло 20 страховиків з страхування життя.

Оскільки, законодавство України суворо регламентує показник статутного капіталу, то ми для аналізу обрали три компанії з страхування життя, розмір статутного капіталу яких був у 2003 р. найбільшим показником рейтингового страхового щорічника Insurance TOP, що розрахований на всі страхові компанії України. Такими компаніями стали: "Граве Україна", "Аліко Україна", "ТАС".

За допомогою статистичних даних, що наведені на сайті страхового рейтингу Insurance Top [3] та Інтернет-журналу про страхування, проаналізуємо фінансово-економічний стан страхових компаній з страхування життя, з метою визначення самої надійної і фінансово стійкої компанії та розглянути її продукти, що продаються на страховому ринку України.

Абсолютна величина статутного капіталу повинна розглядатися як критерій платоспроможності страховика, оскільки вимоги про достатність капіталу щодо прийнятих зобов'язань перебивають шлях страховика, який не виконав цей норматив, можливість виходу на ринок страхових послуг.

Розглянемо показники статутного капіталу за ряд років діяльності страхових компаній в динаміці на рис. 2.

Мінімальний розмір статутного фонду страховика, який займається страхуванням життя встановлюється в сумі еквівалентній 1,5 млн. євро за обмінним курсом валюти встановленим Національним Банком України.

Збільшення статутного капіталу страхової компанії свідчить про бажання вкладників компанії покращити його фінансовий стан та стійкість страховика.

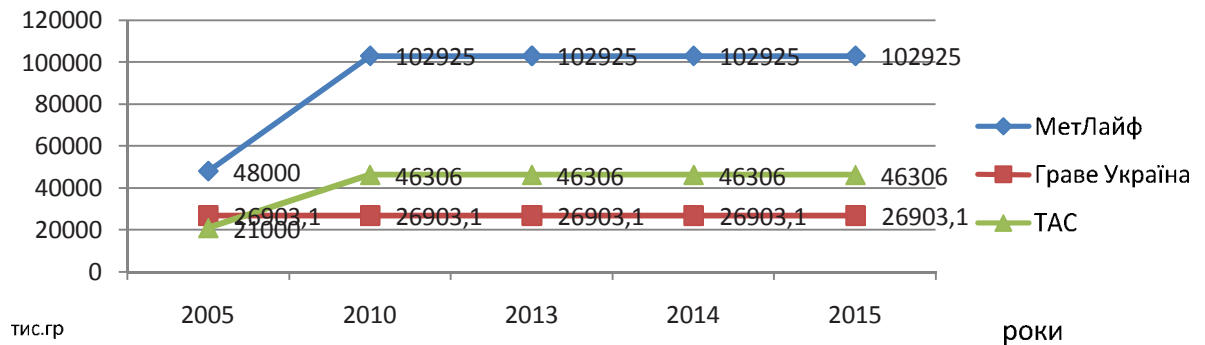

Рис. 2. Динаміка росту статутного капіталу страховиків з страхування життя за 2005-2015 рр.

Показники фінансового стану страховиків зі страхування життя згруповані в таблиці 2.

Таблиця 2

Аналіз показників фінансового стану страхових компаній

№	Показники	Станом на 31.12. даного року	Мет.Лайф	Граве Україна	ТАС
1	Активи, тис. грн.	2010	643652	494588	448558
		2013	1268659	876118,1	764985
		2014	1323340	1534322	1044738
		2015	1623242	2185559	1415242
	+, - приріст, тис. грн.		979590	1690971	966684
	Коефіцієнт приросту		1,52	3,42	2,15
2	Страхові резерви, тис. грн.	2010	502883	479876	312695
		2013	1008149	736669,7	614547
		2014	1004531	1349695	909259
		2015	1202853	1968645	1241797
	+, - приріст, тис. грн.		699970	1488769	929102
	Коефіцієнт приросту		1,39	3,1	2,97
3	Страхові премії, тис. грн.	2010	197483	149026	128221
		2013	301774	151597,7	145916
		2014	319320	172059	209464
		2015	416540	215600	257637
	+, - приріст, тис. грн.		219057	66574	129416
	Коефіцієнт приросту		1,1	0,45	1,0

Темпи приросту фінансових показників лідерів зі страхування життя в Україні стрімко покращуються. Ці компанії займають лідируючі позиції серед всіх страховиків. Графічно темпи приросту фінансових показників відображено на рисунку 3.

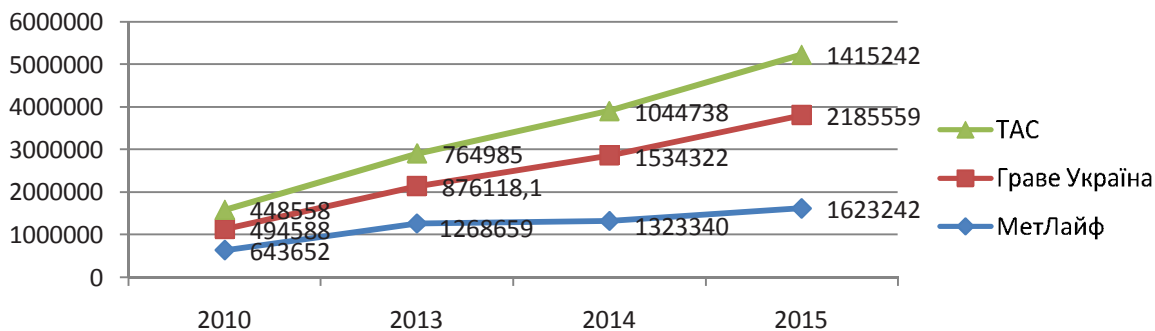

Рис. 3. Динаміка росту активів страховиків зі страхування життя

Важливим показником фінансового стану страховика є саме забезпечення страхових резервів (рис. 4).

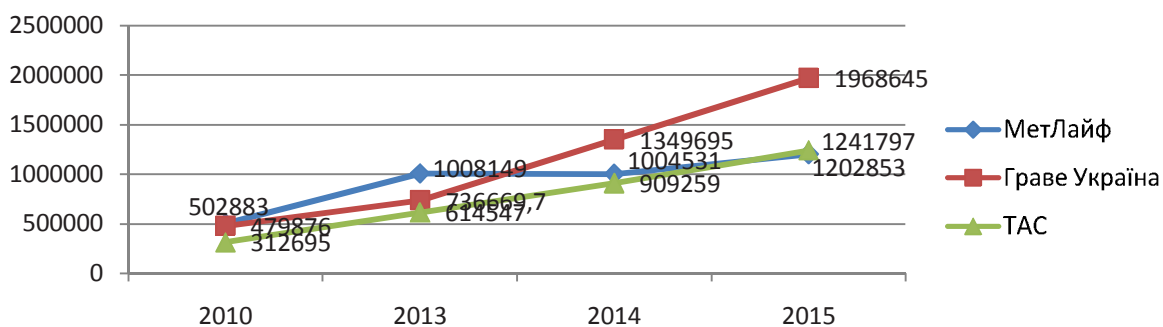

Рис. 4. Динаміка росту страхових резервів страховиків

Показники страхових резервів у всіх компаніях поступово зростають, проте, спостерігається різке підвищення такого показника в компанії ТАС. Таке збільшення може впливати на покращення стану страхових премій в компанії через збільшення довіри до компанії (рис. 5).

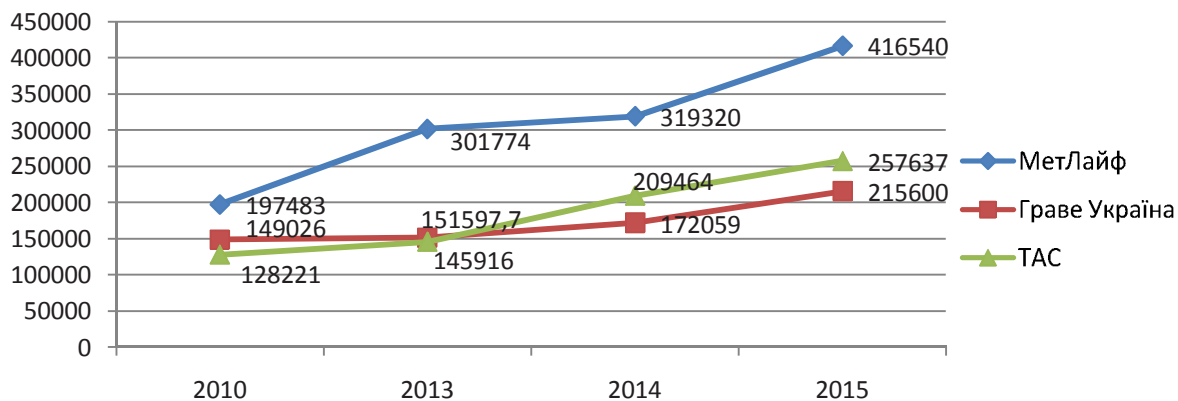

Рис. 5. Динаміка росту страхових премій страхових компаній зі страхування життя

Як свідчать результати аналізу розмір страхових премій у компаніях зростає, проте, абсолютним лідером в даній категорії є компанія МетЛайф з показником у 2015 році 416540 тис. грн.

Показники страхових виплат можуть збільшуватись і зменшуватись, адже страхові випадки, за якими здійснюють страхове відшкодування, не мають певної

закономірності (табл. 3). Збільшення сум страхових виплат може також відображати збільшення кількості застрахованих, причому кількість страхових випадків і їх ймовірність настання також збільшується. Також показники можуть зменшуватись, якщо компанія не має засобів для погашення даних зобов'язань. Такий показник залежить від кількості застрахованих у страховій компанії.

Таблиця 3

Аналіз показників страхових виплат та кількості застрахованих в страхових компаніях

№	Показники	Станом на 31.12. даного року	МетЛайф	Граве Україна	ТАС
1	Страхові виплати, тис. грн.	2010	6942	25984	4155
		2013	18291	12182,8	36056
		2014	43908	84462	49575
		2015	47249	156066	55026
	+, - приріст, тис. грн.		40307	130082	50871
	Коефіцієнт приросту		10,1	5,0	12,2
2	Кількість застрахованих, чол.	2010	75013	62561	75065
		2013	72447	66694	66671
		2014	72622	67250	60080
		2015	82321	67320	57507
	+, - приріст, тис. грн.		7308	4759	-17558
	Коефіцієнт приросту		0,1	0,08	-0,23

Аналіз таблиці свідчить, що страхові виплати відбуваються у всіх компаніях згідно договорів страхування. Найбільшу суму покриття страхових випадків спостерігаємо у компанії Граве Україна. Динаміку такого показника розглянемо на рисунку 6.

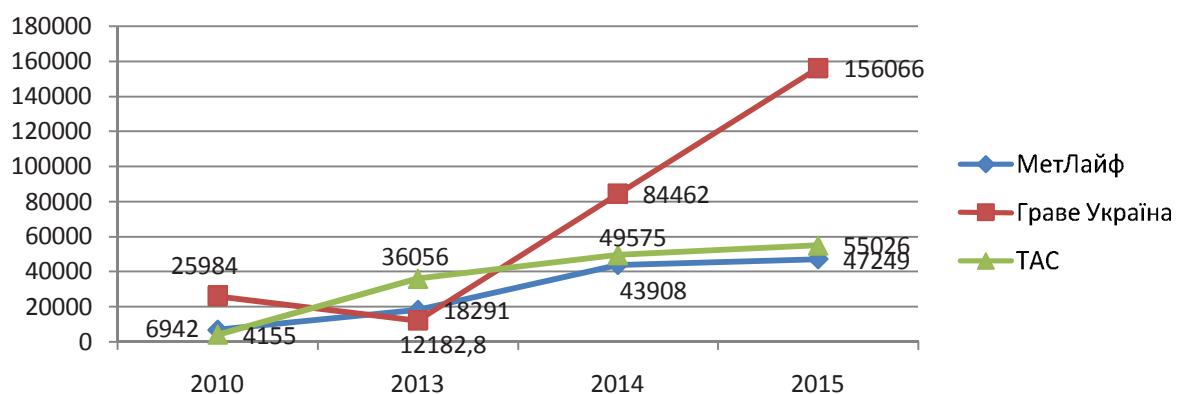

Рис. 6. Динаміка страхових виплат страхових компаній зі страхування життя

Динаміку застрахованих відображено на рисунку 7.

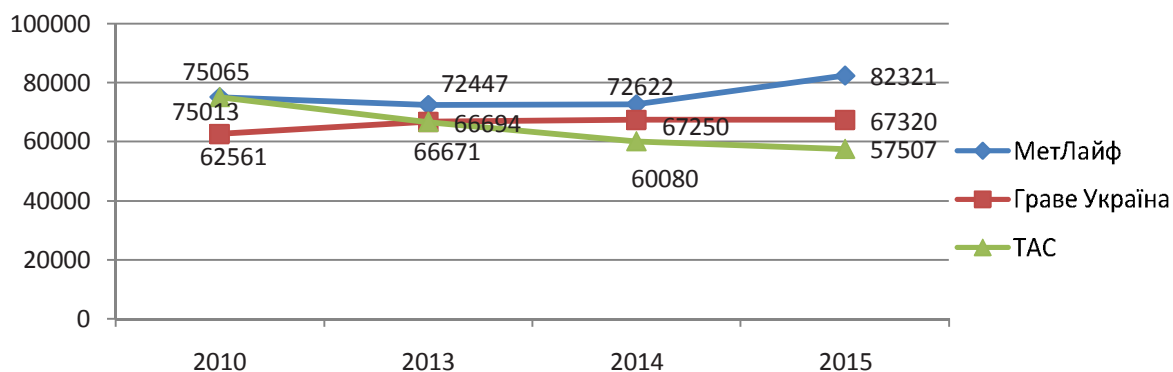

Рис. 7. Динаміка росту кількості застрахованих в компаніях

За ряд років спостерігається тенденція до збільшення страхових виплат. Чим більше застрахованих тим більше страхових випадків.

Аналіз страхових виплат та кількості застрахованих в страховій компанії не є показниками фінансового забезпечення, але для відображення довіри до страховика та його привабливості на ринку страхування аналізуються такі показники. Адже рівень довіри до компанії, на нашу думку, визначається найперше числом клієнтів та віком компанії. Кожна людина прагне зробити єдино правильний вибір страхової компанії і забезпечити не тільки страховий захист, а й накопичити кошти на певний випадок.

Отже, аналіз всіх основних показників лідерів страхування життя показав, що найбільш привабливою для громадян, за показниками фінансового забезпечення, є компанія "МетЛайф", що підтверджується також кількістю її фактичних клієнтів.

Висновок. Результати проведеного аналітичного аналізу не є єдиним і безумовним критерієм для прийняття управлінських рішень, спрямованих на поліпшення фінансового стану компанії. Треба врахувати знання та інтелект особи, що приймає рішення, її досвід у сфері страхування та особисті якості, які справляють великий вплив на якість управлінсько-фінансових рішень. Тільки оптимальне поєднання аналітичних (формалізованих) розрахунків та неформалізованих процедур прийняття управлінських рішень забезпечують страховій компанії перемогу у боротьбі з конкурентами.

1. Про результати перевірки стану погашення заборгованості за знеціненими страховими внесками громадян України, розміщеними до 2 січня 1992 р. в установах колишнього Укрдержстраху № 6-2 від 16 березня 2004 р. – К. : Рахункова палата України, 2004. – Випуск 9.
2. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" № 2664-III від 12 липня 2001 р. – Відомості Верховної Ради – 2002. – № 1. – Ст. 1.
3. Офіційний веб-сайт Страхового рейтингу Insurance Top [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forinsurer.com>.
4. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про страхування" від 22.12.2010 р. № 2850-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про страхування" від 07.07.2005р. № 2774-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.
6. Залетов О.М. Убезпечення життя [Монографія] / О.М. Залетов – К. Міжнародна агенція "БІЗОН", 2006. – 688 с.
7. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – С. 78.

References

1. *About the results of verification of the state of debt liquidation after the depreciated insurance payments of citizens of Ukraine, placed to January, 2, 1992 in establishments of former Ukraine № 6-2 from 16 March 2004.* Kyiv: Rozrahynkova palata Ukrainu, 2004. Print.
2. "Zakon Ukrainu "On financial services and state adjusting of markets of financial services" №2664-III, July, 12, 2001." *Vidomosti Verhovnoi Radu 1(2002)*. Print.

3. Official web-sait Insurance Top. Web. <<http://www.forinsurer.com>>.
4. Zakon Ukrainu "On bringing of changes to Law of Ukraine "On insurance" 22.12.2010 № 2850-VI. Web. <<http://www.kmu.gov.ua>>.
5. Zakon Ukrainu "On bringing of changes to Law of Ukraine "On insurance" 07.07.2005. №2774-IV. Web. <<http://www.kmu.gov.ua>>.
6. Zaletov, O.M. *Protection of life*. Kyiv: Mijnarodna agentsiya "BISON", 2006. Print.
7. "Zakon Ukrainu "On insurance" from 7 March 1996 № 85/96 – VR" *Vidomosti Verhovnoi Radu Ukrainu* 18(1996): 78. Print.

Рецензенти:

Ткачук І.Г. – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Мальований М.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Уманського національного університету садівництва Міністерства аграрної політики та продовольства України.

УДК 629.525

ББК 65.37

Єрошкіна С.Г.

**ТЕХНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІТРИЛЬНОГО ОЗБРОЄННЯ ЯХТ ЗА
КАТЕГОРІЯМИ ТА КЛАСАМИ**

Національний Університет "Одеська Морська
Академія",
Міністерство освіти і науки України,
кафедра економічної теорії та підприємництва на морському
транспорті,
65029, м. Одеса, вул. Дідріхсона, 8,
тел.: (048) 7755774,
e-mail: info@onma.edu.ua

Анотація. Стаття спрямована на глибоке конструктивне наукове дослідження та аналіз технічних особливостей вітрильного озброєння сучасних світових яхтових човнів для проходження вітрильних регат у різних районах плавання. Дана повна класифікація вітрильних човнів за їх класами у світових, міжнародних, національних регатах. Приведені технічні показники гоночних яхт класами. Проведений економічний аналіз вибору матеріалу вітрил для яхт різноманітного типу гонок. Зроблений економічний розрахунок експлуатаційної вартості човна. Проведений аналіз вартості збереження яхти у європейських/українських маринах.

Ключові слова: яхтинг, вітрильне озброєння, регата, класи яхт.

Yeroshkina S.G.

TECHNICAL FEATURES OF RIGGED YACHT BY CATEGORIES AND CLASSES

National University "Odessa Maritime Academy",
Ministry of education and science of Ukraine,
Department of Economic Theory and Entrepreneurship on maritime
transport,
Didrikhsona str., 8, Odessa,
65029, Ukraine,
tel.: (048) 7755774,
e-mail: info@onma.edu.ua

Abstract. The article is directed on the deeply meaningful scientific study and structural analysis of the technical features of the rigged world modern yachts to pass sailing regattas in different navigation areas. The complete classification of sailing boats in it's world classes was done for olympic, international, national regattas. It was done the technical indicators of yachting racing